

Nr 30.

Av herr **Bondeson**, om utredning rörande ändrade grunder för beskattningsmyndigheternas sammansättning och verksamhet.

Vid upprepade tillfällen under de senare åren har i olika samband, bland andra av riksdagens revisorer, påtalats den långsamhet, som vidlåder avgörandet av taxeringsärenden, sedan prövningsnämndens beslut överklagats. Det har sålunda framhållits, att viss länsstyrelse skulle först efter anmärkningsvärt stor tidsrymd ha avgivit infordrade yttranden. Det torde emellertid dessutom vara känt, att de två fastställande överinstanserna på grund av stor balans icke kunna avverka inkomna taxeringsärenden inom tid, som får anses skälig. Det uppgives sålunda, att först sedan omkring två à tre år, i vissa fall ändå längre tid, förflutit, sedan prövningsnämndens beslut fattats, avgörande kan påräknas i ett slutligen till regeringsrättens bedömande hänskjutet taxeringsärende.

Det torde utan vidare vara givet, att denna långsamhet i avgörandet är till väsentlig nackdel såväl för det allmänna, som i den mån skattebelopp restitueras har att därå gälda ränta — många gånger synes det här röra sig om rätt så stora belopp — som ock för den skattskyldige, som kan bliva nödgad att under en avsevärd tid avstå från förfogandet över medel, varvid den erhållna räntan knappast kan anses täcka förlusten och kostnaderna för förfarandet. Det torde förtjäna erinras om, att dessa senare icke särskilt gottgöras, må sedan vara att den skattskyldige för att erhålla den norm fastställd, efter vilken hans lagliga skyldighet att erlägga skatt regleras, ofta måste vidkännas dryga omkostnader. Vid sidan härom böra bemärkas de svårigheter, som åtminstone i vissa fall kunna tänkas uppstå för kommuner att åratals efter skatteuppbörden nödgas återbetala belopp, som en gång ingått i kommunens kassa och där förbrukats.

På goda grunder torde det kunna förutsättas, att, om särskilda åtgärder icke vidtagas, den tidrymd, som förflyter mellan prövningsnämndens avgörande och det slutliga utslaget i regeringsrätten, under de kommande åren kommer att ytterligare förlängas. Det synes nämligen kunna förväntas, att ett icke ringa antal ärenden rörande krigskonjunkturbeskattningen kommer att föras genom de två överinstanserna. Jämväl ifråga om omsättningsskatten torde man icke kunna utesluta, att frågan om storleken av den omsättning, efter vilken denna skatt skall utgå, kommer att bringas under överinstansernas prövning. Den redan nu stora balansen torde därför under de närmaste åren komma att ytterligare öka, varvid synes böra beaktas, att särskilt ärendena rörande krigskonjunkturskatten såsom ofta innefattande svårbedömliga frågor komma att medföra en väsentligt förhöjd arbetsbörda. Att den tidsutdräkt,

som förflyter, innan regeringsrättens avgörande föreligger, sålunda kommer att ytterligare förlängas, torde kunna tagas för visst. Olägenheten härav synes påtagligt framträda i frågor rörande de nu nämnda krisskatterna med sina oftast rätt betydande belopp för skattskyldiga. Att under en längre tidrymd nödgas avstå från möjligheten att disponera medlen kan särskilt svårt träffa affärsmän och företagare.

Det synes emellertid som om gentemot vårt taxeringsförfarande skulle med visst fog kunna framställas andra erinringar än den nu nämnda. Bland dessa synes i första hand bemärkas, att förfarandet efter taxeringsnämndens avgörande genomgående är skriftligt.

I och med att det skriftliga förfarandet tillämpas, torde det icke utan ett planmässigt genomfört remissförfarande med frågor till den skattskyldige vara möjligt för de fastställande myndigheterna att själva erhålla upplysningar i ärendet. Då sådant remissförfarande regelmässigt icke förekommer, blir utgången av ärendet oftast beroende på om och i vad mån den skattskyldige förmår att förebringa den utredning, som kan ha betydelse i ärendet. Men härför förutsattes med vår nuvarande skattelagstiftning en inblick i författningarna och praxis, som endast ett mindre antal skattskyldiga torde ingående äga. Det synes icke rimligt, att skattskyldiga annat än undantagsvis måste åsamkas kostnader för att få sina inkomster taxerade. Kunde tillfälle beredas de skattskyldiga som så önska att företräda inför resp. nämnderna och domstolarna, där dessa så finna erforderligt att inkalla den, som anfört besvär, för att lämna muntliga upplysningar, skulle säkerligen den materiella rättvisan vinna härpå. Särskilt bör härvid understrykas angelägenheten av att nämnderna och domstolarna söka genom frågor erhålla upplysningar i sådana spörsmål, som vederbörande skattskyldig av bristande kännedom om förhållandena eller förhiseende icke vidrört, liksom givetvis ock i frågor, som han kanske avsiktligt ej velat vidröra. Att allmänhetens förtroende till taxeringsförfarandet härigenom skulle stiga, torde vara ställt utom allt tvivel. Man synes nu icke kunna frigöra sig från den uppfattningen, att allmänheten ofta utgår ifrån att myndigheterna tillmäta de fiskaliska synpunkterna avgörande betydelse.

I fråga om prövningsnämndernas verksamhet synes kunna framhållas, att det stora antal oftast svårbedömliga ärenden i förening med den relativt korta tid, som står till deras förfogande, väsentligt förhindrar dem att direkt ägna varje ärende den inblick, som får anses påkallad.

Beträffande de två högsta instanserna må erinras om såsom önskvärt, att bland deras ledamöter återfinnas personer, vilka vid sidan av sin juridiska underbyggnad äga mera ingående kännedom om särskilt bokföring, balans-teknik och näringslivet. Med all respekt för behovet av juridisk sakkunskap och erfarenhet synes det dock som om alla skulle vinna på att vid sidan om den juridiska sakkunskapen funnes jämväl annan utbildning och erfarenhet

företrädd inom de dömande organen. Det torde i förevarande samband för-tjäna påpekas, att kännedom om bokföring och balansteknik icke finnes upp-ställd som kompetenskrav för tjänstgöring inom de två överinstanserna.

Slutligen synes jämväl kunna framhållas, att hinder icke möter, att ledamot av prövningsnämnd och kammarrätt tjänstgör som ordförande i taxeringsnämnd, en möjlighet som ock i viss utsträckning utnyttjas. Riktigheten härav synes starkt kunna ifrågasättas.

Under åberopande av vad sålunda anförts och under erinran om den stora betydelse frågan om en materiellt riktig taxering har för såväl det allmänna som de skattskyldiga, hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Konungen ville anhålla, att en allsidig utredning verkställes rörande ändrade grunder för be-skattningsmyndigheternas sammansättning och verksamhet.

Stockholm den 20 januari 1941.

Lennart Bondeson.
